

การศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรม: กรณีศึกษาวงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา

CEREMONIAL MUSIC : A STUDY OF KONG SKOR AND TAMMING ENSEMBLE OF KHRU UM MONGKOL BAND, SIEMREAP PROVINCE, KINGDOM OF CAMBODIA

เมธี พันธุ์วราทร / METEE PUNVARATORN

สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEPARTMENT OF MUSIC EDUCATION FACULTY OF FINE ARTS SRINAKHRINWIROT UNIVERSITY

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรมในงาน : กรณีศึกษา วงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาข้อมูลจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งจะกระทำในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ และจัดเก็บข้อมูลในรูปของเอกสาร โน้ตเพลง และข้อมูลภาพนิ่ง ข้อมูลเสียง ข้อมูลภาพเคลื่อนไหวในระบบดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

1. เพื่อศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรม วงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา
2. เพื่อศึกษาบทบาทวงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล ที่มีต่อสังคม

จากการศึกษาพบว่า วงโกลสโก (Kong Skor) และวงทมมิง (Tamming) สันนิษฐานว่าเป็นวงดนตรีได้รับอิทธิพลมาจากวงดนตรีที่ใช้บรรเลงเมื่อสมัยอาณาจักรเขมรโบราณ ราวพุทธศตวรรษที่ 16 - 17 ตามหลักฐานที่ปรากฏบนภาพจำหลักบนระเบียงคดปราสาทนครวัดที่ปรากฏรูปจำหลักที่เกี่ยวข้องกับดนตรีอยู่บริเวณระเบียงคดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏภาพจำหลักวงดนตรีที่มีการบรรเลงฆ้องวงจำนวน 4 แห่ง ซึ่งมีความละม้ายคล้ายคลึงกับฆ้องวงที่ใช้ในวงโกลสโก (Kong Skor) และวงทมมิง (Tamming) ปัจจุบันวงโกลสโก (Kong Skor) วงทมมิง (Tamming) ใช้บรรเลงในงานศพเท่านั้น และสามารถพบเห็นการบรรเลงวงดนตรีนี้ในเขตจังหวัดเสียมเรียบ สำหรับคณะครูอม มงกุล จะเรียกชื่อวงดนตรีที่บรรเลงในเวลากลางวันว่า “โกลสโก” (Kong Skor) และวงดนตรีที่บรรเลงในเวลากลางคืนว่า “ทมมิง” (Tamming)

วงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล ก่อตั้ง ในปี ค.ศ.1996 โดยการรวบรวมกลุ่มนักดนตรีเพื่อฟื้นฟูและทำกิจกรรมทางด้านดนตรีดั้งเดิมของกัมพูชา วงพินเพียด (Pin peat) และวงโกลสโก (Kong Skor) และ วงทมมิง (Tamming) ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากครูนอร์น (Khu Norn) โดยการบรรเลงวงดนตรีโกลสโกและ วงทมมิงประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีจำนวน 4 ชนิด มีรูปแบบการจัดวงโดยให้นักดนตรีทั้ง 3 คนนั่งอยู่กลางวงดนตรี หันหลังให้กันและกัน เครื่องดนตรีประกอบไปด้วย 1. โกล เตาะ ปี 2. โกล วง จีอมนเต แห 3. สโก ฆม มวย และ 4. ชรอล โดยบทเพลงสำหรับการบรรเลงวงโกลสโกและวงทมมิง มีจำนวน 12 บทเพลง สำหรับขั้นตอนการบรรเลง เริ่มต้นจากการแสดงความเคารพกราบไหว้ครูบาอาจารย์ทั้งที่เป็นครูเทวดาและครูมนุษย์รวมถึงถึงกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพบูชา แล้วจึงเริ่มต้นการบรรเลงวงโกลสโก วงทมมิง ด้วยบทเพลง “บอพลู” เป็นบทเพลงลำดับแรกทุกครั้ง โดยการบรรเลงจะเริ่มตั้งแต่เริ่มตั้งศพเพื่อประกอบพิธีกรรม โดยบรรเลงเพลงใดเพลงหนึ่งสลับกับพิธีสงฆ์ และเมื่อเสร็จสิ้นพิธี นักดนตรีจะบรรเลงบทเพลงเพลง “ก้อมเปา” เป็นบทเพลงลา

ในด้านบทบาทวงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล มีต่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล มีความสำคัญต่อชุมชนเนื่องจาก ชุมชนยังเห็นคุณค่าและความสำคัญของดนตรีที่มีต่อพิธีกรรม
2. วงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล สร้างรายได้ให้แก่ักดนตรีให้มีรายได้พิเศษนอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลัก
3. วงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านดนตรีเขมรโบราณให้คงอยู่สืบต่อไป

คำสำคัญ: วงโกลสโก, วงทัมมิง, ดนตรีประกอบพิธีกรรม

Abstract

The research entitled “Ceremonial Music: a Study of Kong Skor and Tamming ensemble of Khru Um Mongkol Band, Siemreap Province, Kingdom of Cambodia” is a qualitative research via field work study in the form of descriptive analysis. The obtained data were sorted by documents, musical notations, and in multimedia data such as still photographs, audio records, and digital motion records. The objectives of the research were -

1. To study Kong Skor and Tamming ceremonial music Khru Um Mongkol band at Siemreap Province, Kingdom of Cambodia and
2. To study social role of Kong Skor and Tamming ensembles.

The results revealed that the Kong Skor and Tamming are musical ensembles, presumably influenced by a musical ensemble of ancient Cambodia during the 16th – 17th Buddhist Century. According to engraved relieves around Angkor Wat’s cloister, those that depict musical activity are found to be located at Northeastern side of the cloister. There are four music-related relieves that contains an image of a gong set, resembling what is being used in Kong Skor and Tamming ensemble nowadays. Presently, Kong Skor and Tamming can only be found during a funeral in Siemreap province. According to Khru Um Mongkol, the ensemble owner, the ensemble that is played during the day is called “Kong Skor” whereas the other, played at night, is called “Tamming”.

The Kong Skor and Tamming ensemble of Khru Um Mongkol was established in 1996 by gathering of surviving traditional musicians in order to continue Cambodia’s indigenous musical tradition, i.e. the Pin Peat, the Kong Skor and the Tamming ensemble. The group was originally taught by Master Norn. The instruments of Kong Skor and Tamming are arranged in such a way that each of the 3 musicians will sit in a circle with one’s back against one another. The four musical instruments used in Kong Skor and Tamming are 1. Kong Doh Pei, 2. Kong Vong Chomnet Khear, 3. Skor Thom Moy and 4. Sra Lai. The repertoires used in Kong Skor and Tamming containing 12 different musical pieces. The performance of Kong Skor or Tamming are always preceded by paying respect to teachers, whether in the form of human or imaginative divine. The Kong Skor or Tamming then always begin with specific inaugural musical piece named Borpol as the ensembles continue to accompany a funeral ceremony from the start throughout. After the first piece, Kong Skor and Tamming will play repeatedly a musical piece from its suite, which is occasionally intermitted by Buddhist monk chanting. At the Completion of the ceremony the musician always play a musical piece named Kampao.

Regarding the social roles that the Kong Skor and Tamming ensemble Khru Um Mongkol play particularly in Siemreap province, it can be concluded that:-

1. The Kong Skor and Tamming ensemble Khru Um Mongkol band still hold significant social status as they are still very much acknowledged and appreciated by local people as their ceremonial music.
2. The Kong Skor and Tamming ensemble Khru Um Mongkol band provide auxiliary income for its musicians in addition to their main professions.
3. The Kong Skor and Tamming ensemble Khru Um Mongkol band function as a practical measure of conserving and safeguarding ancient music of Cambodia for its abiding existence.

Keywords: The Kong Skor Ensemble, The Tamming ensemble, Ceremonial Music

บทนำ

ราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นชาติที่มีศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และอารยธรรม อันดงามที่มีการสืบทอดกันมาแต่โบราณกาล ดังจะเห็นได้ในเชิงประจักษ์ว่า ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และอารยธรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นและมีการปฏิบัติสืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ล้วนแล้วแต่เป็นสรรพสิ่งที่คนรุ่นก่อนๆ ได้คิดค้นขึ้นมา หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่าภูมิปัญญานั้นเอง

วัฒนธรรมเป็นผลงานด้านต่างๆ ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น ผ่านการคัดเลือก ปรับปรุงและยึดถือสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมเป็นทั้งลักษณะนิสัยของคนหรือกลุ่มคนในชาติ ลัทธิความเชื่อ ภาษา ขนบธรรมเนียม อาหารการกิน เครื่องใช้ไม้สอย ศิลปะต่างๆ และการประพฤติปฏิบัติในสังคม ในอีกลักษณะหนึ่งวัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่คนในชาติสืบทอดกันเอาไว้ และต้องวิวัฒนาการต่อไปในอนาคต อาจมีทางเป็นไปได้ว่าจะเจริญขึ้นหรืออาจเสื่อมลงก็เป็นได้

อ็อกเบิร์น (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2543: 137) กล่าวว่า “ความสำคัญแก่วัฒนธรรมทางวัตถุในฐานะที่เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านอื่นๆ ต่อมา สำหรับวัฒนธรรมทางวัตถุนี้เชื่อว่าเป็นแหล่งเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรม คือ การประดิษฐ์ทางวัตถุ (Material Invention) เช่น เครื่องมือ อาวุธ และกระบวนการเทคนิคต่างๆ”

วัฒนธรรม ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต แปลว่า “ธรรมเป็นต้นเหตุให้เจริญ” หรือ “ธรรมคือความเจริญ” มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศอย่างแท้จริง พระธรรมปิฎก (2538: 9) แสดงความคิดเห็นไว้ใน

เรื่องฐานและแก่นสารของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมนี้ ว่าที่จริงก็เป็นเรื่องในระดับรูปแบบ คือ เป็นเรื่องสภาพที่ปรากฏภายนอกเป็นส่วนใหญ่ วัฒนธรรมที่เป็นรูปแบบนี้จะมีแก่นสารที่แท้จริง ก็จะต้องมีความจริงที่ลึกซึ้งลงไปรองรับถ้าจะพูดในแง่ของสิ่งที่เป็นฐานของวัฒนธรรมนี้ ก็จะได้เห็นได้ว่าแยกได้ถึง 3 ระดับ เราสามารถใช้คำว่า “ธรรม” มาเป็นเครื่องหมาย มาแบ่งระดับของสิ่งที่เกี่ยวข้องที่โยงมาถึงวัฒนธรรม วัฒนธรรมนั้นเป็นรูปแบบเบื้องต้นไปเลย ลึกลงไปมีอะไรเป็นฐานอยู่อีกในที่นี้จัดเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่เป็นฐาน เป็นรากที่สุด ได้แก่ “สัจธรรม” สัจธรรมคือ ตัวความจริงที่มีอยู่ตามธรรมชาติของธรรมชาติ สัจธรรมนี้เป็นฐานเริ่มต้นที่รองรับวัฒนธรรมไว้

ต่อจากสัจธรรม ก็คือ สิ่งที่เราเรียกว่า “จริยธรรม” อันได้แก่ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับความดีงาม ซึ่งเป็นความจริงที่มนุษย์จะต้องปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามความเป็นจริงของธรรมชาติ ความจริงของมนุษย์ต้องสอดคล้องกับความจริงของธรรมชาติ จึงจะเกิดผลสำเร็จได้ด้วยดี จากนั้นจึงมาถึง “วัฒนธรรม” ซึ่งเป็นรูปแบบ หรือเป็นวิธีปฏิบัติที่จะให้เกิดผลเป็นจริงตามที่มนุษย์ต้องการ

การศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นนอกจากการศึกษาด้านวัฒนธรรมแล้วยังมีวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ที่แตกต่างกัน คล้ายคลึงกัน เช่น พิธีกรรมและประเพณีต่างๆ ในพิธีกรรมและประเพณีนี้ต่างก็ประกอบไปด้วยบทเพลง พิธีการและสิ่งประกอบอื่นๆ ที่อยู่ในค่านิยมของกลุ่มนั้นๆ ซึ่งสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์คตินิยม คำประพันธ์ต่างๆ ภาษาถิ่น และเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของชาวบ้านได้ (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2536: 52) การศึกษาเพื่อเจาะลึกลงไปถึงวัฒนธรรมและส่วนประกอบของสังคมโดยมาก

มักมุ่งไปที่สังคมของชาวบ้านตามชนบทที่ห่างจากสังคมเมืองหลวง ดังนั้นนักวิชาการบางส่วนจึงมุ่งศึกษาประวัติศาสตร์ไปด้วย จะเห็นได้ว่าดนตรีหรือเพลงพื้นบ้านนั้นนับวันแต่ละสูญหายไป ตามสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และขาดการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเสื่อมความนิยมของดนตรีและเพลงพื้นบ้านก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ที่พยายามแสวงหาความบันเทิงใหม่เท่าที่ตนเองพอใจ

เนื่องจากดนตรีเป็นสิ่งที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นสากล เพราะอยู่ในสังคมของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา ดังที่นักมานุษยวิทยามองดนตรีในลักษณะที่สัมพันธ์กับมนุษย์และสังคม ดนตรีคือผลผลิตของพฤติกรรมในด้านความนึกคิดและการสร้างสรรค์ของมนุษย์ และพฤติกรรมในด้านความนึกคิดที่ทำให้เกิดดนตรีขึ้นมานั้น ก็เป็นสิ่งที่เนื่องมาจากแนวคิดที่เกิดมาจากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมในสังคมที่มนุษย์ดำรงอยู่ ด้วยเหตุนี้การศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีจึงเป็นเรื่องสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์ (ศรีศักร วัลลิโภดม. 2535: 2)

พิธีกรรมต่างๆ ของมนุษย์มีพื้นฐานมาจากความเชื่อ ความศรัทธาที่มนุษย์มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความเชื่อในศาสนา ความเชื่อในเรื่องผี หรือเทพเจ้า ส่งผลให้มนุษย์จัดพิธีกรรมต่างๆ ขึ้น เพื่อเป็นการบวงสรวง เพื่อถวายจนกลายเป็นประเพณีสืบทอดต่อเนื่องกันมา ซึ่งนักมานุษยวิทยาถือว่าเป็นการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ของคนรุ่นก่อนให้แก่รุ่นต่อมา ในวัฒนธรรมดนตรีของราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นวัฒนธรรมทางดนตรีที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนกัมพูชาซึ่งใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา การแต่งงาน และงานอื่นๆ ทั้งงานมงคลและอวมงคล ซึ่งดนตรีกัมพูชานี้ได้ทำหน้าที่ทั้งดนตรีประกอบพิธีกรรมและดนตรีเพื่อความสนุกสนานได้อย่างสมบูรณ์แบบ ในการนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรม วงโกลสโกและวงทมมิง ซึ่งปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ภาพจำหลักบนระเบียงคดปราสาทนครวัด ที่สันนิษฐานว่ามีวงดนตรีชนิดนี้บรรเลงมาแต่สมัยเขมรโบราณ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรม วงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา

2. เพื่อศึกษาบทบาทวงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล ที่มีต่อสังคม

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยการศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรม: กรณีศึกษา วงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์โดยมีการนำกระบวนการต่างๆ มาใช้ในการวิจัย เพื่อให้การวิเคราะห์บรรลุถึงวัตถุประสงค์โดยแบ่งขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ขั้วรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย มาจัดระบบแยกกลุ่มข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล หากไม่ครบถ้วนต้องจัดให้มีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้เกิดความสมบูรณ์ โดยใช้เทคโนโลยีการถ่ายภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และข้อมูลเสียง

1.1 รวบรวมและศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

1.1.1 ห้องสมุดดนตรีพุทธระหม่อมสิรินทร หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี

1.1.2 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.1.3 ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.1.4 ศูนย์บรรณสารสนเทศทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 ศึกษาข้อมูลเพื่อกำหนดประเด็นการศึกษา โดยใช้เครื่องต่อไปนี้

1.2.1 การสัมภาษณ์

- Um Mongkol, สัมภาษณ์, 10 - 11 ตุลาคม 2557, 10 - 11 มกราคม 2558, 7 พฤศจิกายน 2558

- Sarin Chhuon, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2558

- Seng Song, สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2558

- Pon Pong, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2558

- Ling Sry, สัมภาษณ์, 19 ตุลาคม 2558

- Loung Somath, สัมภาษณ์, 1 กันยายน 2558

- An Raksmeay, สัมภาษณ์, 2 กันยายน 2558

1.2.2 การสังเกตการณ์

1.2.3 การใช้อุปกรณ์สื่อโสตทัศนูปกรณ์

อาทิ เครื่องบันทึกภาพนิ่ง / ภาพเคลื่อนไหว และเครื่องบันทึกเสียงในระบบดิจิทัล (Digital)

2. ขั้นศึกษาข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีการทางมานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) มีจัดกระทำข้อมูลโดยการแยกย่อยข้อมูลอย่างเป็นระบบ

2.1 นำเอาข้อมูลจากการรวบรวมและศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยทั้งหมดมาลำดับเนื้อหาสาระและจัดเป็นหมวดหมู่ตามความสำคัญ พร้อมกับเรียงขั้นตอนให้เป็นระเบียบอย่างต่อเนื่อง

2.2 นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์มาลำดับเนื้อหาสาระและจัดเป็นหมวดหมู่ตามความสำคัญ พร้อมกับเรียงขั้นตอนให้เป็นระเบียบอย่างต่อเนื่อง

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์โดยกำหนดประเด็นเพื่อให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยในหัวข้อเรื่องต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรม วงโกลสโก และวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา

2. เพื่อศึกษาบทบาทวงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล ที่มีต่อสังคม

4. สรุปผล

1. นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

2. เรียบเรียงจัดทำบทสรุปผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

3. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ดนตรีประกอบพิธีกรรม วงโกลสโกและวงทัมมิง

1.1 ประวัติความเป็นมา

ก. ประวัติความเป็นมา วงโกลสโกและวงทัมมิง

วงโกลสโก (Kong Skor / គង់ស្ករ) และวงทัมมิง (Tamming / តាម៉ิง) สันนิษฐานว่าเป็นวงดนตรีได้รับอิทธิพลมาจากวงดนตรีที่ใช้บรรเลงเมื่อสมัยอาณาจักรเขมรโบราณ ราวพุทธศตวรรษที่ 16 – 17 ตามหลักฐานที่

ปรากฏบนภาพจำหลักบนระเบียงคดปราสาทนครวัดที่ปรากฏรูปจำหลักที่เกี่ยวข้องกับดนตรีอยู่บริเวณระเบียงคดด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นภาพจำหลักที่เล่าเรื่องราวชัยชนะของพระกฤษณะที่มีต่อท้าวพนาสูร (Victory of Krishna over Bana) ปรากฏภาพจำหลักสลักรูปเครื่องดนตรี วงดนตรี อยู่ในขบวนทัพด้วยกันหลายภาพ โดยปรากฏภาพจำหลักวงดนตรีที่มีการบรรเลงฆ้องรางจำนวน 4 แห่ง ซึ่งมีความละม้ายคล้ายคลึงกับฆ้องรางที่ใช้ในวงโกลสโก (Kong Skor) และวงทัมมิง (Tamming)

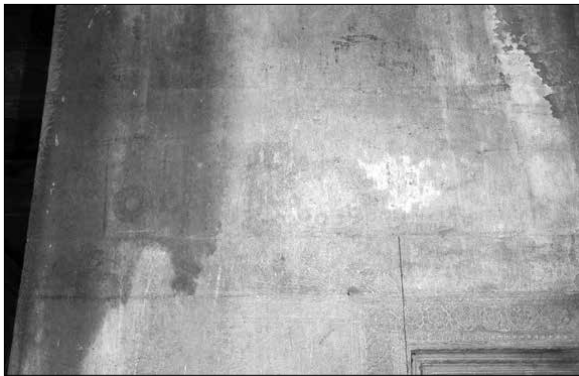
ภาพที่ 1 ภาพจำหลักวงดนตรี ปรากฏการบรรเลงฆ้องราง บนระเบียงคดปราสาทนครวัด

ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2558

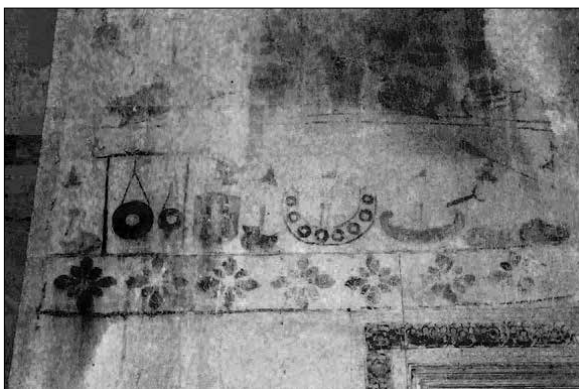
นอกเหนือจากภาพจำหลักที่ปรากฏบนผนังระเบียงคดด้านทิศตะวันตกของปราสาทนครวัดแล้ว ยังได้มีการค้นพบภาพวาดบนบนกำแพงโดยนักวิจัยชื่อ Noel Hidalgo พร้อมด้วยคณะสำรวจชาวกัมพูชาประกอบด้วย คุณ Im Sokrithy, คุณ Heng Than และคุณ Khieu Chan ในช่วงปี ค.ศ.2010 - 2012 ค้นพบว่ามีการเขียนปรากฏบนฝาผนังในบริเวณนครวัดอยู่เป็นจำนวนมาก โดยการถ่ายภาพนั้นจำเป็นต้องใช้แฟลชที่มีความสว่างมากกว่าปกติช่วยในการถ่ายภาพจากนั้นจึงนำข้อมูลภาพถ่ายที่ได้ไปเข้าห้องแล็บขององค์การนาซ่า (NASA) จึงจะได้ภาพถ่ายที่มีความชัดเจน ผลปรากฏภาพวาดฝาผนังมากกว่า 500 ภาพ ดังแผนผังด้านล่าง และที่สำคัญคือปรากฏภาพของวงดนตรี โดยเฉพาะฆ้องรางที่มีความละม้ายคล้ายกับฆ้องรางที่ใช้บรรเลงใน วงโกลสโก (Kong Skor) และวงทัมมิง (Tamming)

ภาพที่ 2 ภาพจำหลักวงดนตรี ปรากฏการบรรเลงฆ้องราง
บนระเบียงคดปราสาทนครวัด
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2558

ภาพที่ 3 ภาพวาดฝาผนังแสดงเรื่องราววงดนตรี
บริเวณปราสาทนครวัด
ที่มา : [http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/
article-2642758/The-hidden-graffiti-Angkor-Wat-Nasa-
technology-reveals-200-hidden-paintings-gods-elephants-
temples.html](http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2642758/The-hidden-graffiti-Angkor-Wat-Nasa-technology-reveals-200-hidden-paintings-gods-elephants-temples.html)

ภาพที่ 4 ภาพวาดฝาผนังแสดงเรื่องราววงดนตรี บริเวณปราสาท
นครวัด ที่ผ่านกระบวนการตกแต่งภาพจากองค์การนาซา
ที่มา : [http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/
article-2642758/The-hidden-graffiti-Angkor-Wat-Nasa-
technology-reveals-200-hidden-paintings-gods-elephants-
temples.html](http://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-2642758/The-hidden-graffiti-Angkor-Wat-Nasa-technology-reveals-200-hidden-paintings-gods-elephants-temples.html)

จากข้อมูลหลักฐานทั้งข้อมูลเอกสารและข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์สรุปความได้ว่า วงโกลสโก วงทมมิง เป็นวงดนตรีที่มีมาตั้งแต่สมัยเขมรโบราณ ไม่ปรากฏความเป็นมาที่แน่ชัดว่าเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยใด ทั้งนี้พบหลักฐานภาพจำหลักบนกำแพงระเบียงคดด้านทิศตะวันตกของปราสาทนครวัดแสดงให้เห็นถึงวงดนตรีในขบวนแห่ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับวงโกลสโกและวงทมมิง หากแต่มีเครื่องดนตรีที่ใช้ต่างที่ปรากฏบนภาพจำหลักมากกว่า จึงสันนิษฐานว่าวงโกลสโกและวงทมมิงเป็นวงดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากวงดนตรีในสมัยเขมรโบราณ นอกจากชื่อวงโกลสโกและวงทมมิงแล้วยังมีชื่อเรียกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น เช่น คันทมมิง เตรียมมิง และ ไตรลักษณ์ ตามแต่ละท้องถิ่นที่จะเรียกขาน ปัจจุบันใช้บรรเลงเฉพาะงานอวมงคล (งานศพ) และสามารถพบเห็นการบรรเลงวงดนตรีนี้ในเขตพื้นที่จังหวัดเสียมเรียบเท่านั้น สำหรับวงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล จะเรียกชื่อวงดนตรีที่บรรเลงในเวลากลางวันว่า “โกลสโก” (Kong Skor) และวงดนตรีที่บรรเลงในเวลากลางคืนว่า “ทมมิง” (Tamming)

ข. ประวัติความเป็นมา วงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล

ในด้านวงโกลสโกและวงทมมิง คณะครูอม มงกุล ก่อตั้ง ในปี ค.ศ.1996 หลังจากที่ครูครูอม มงกุล ได้กลับมาพำนักในจังหวัดเสียมเรียบ ได้มีการรวบรวมกลุ่มนักดนตรีเพื่อฟื้นฟูและทำกิจกรรมทางด้านดนตรีดั้งเดิมของกัมพูชา ได้แก่ วงพินเพียด (Pin peat) ได้สำเร็จ จากนั้นจึงได้ส่งนักดนตรีจำนวนสามคนไปเรียนการบรรเลงบทเพลงสำหรับวงโกลสโกและวงทมมิง กับครูนอร์น (Khru Norn) โดยนักดนตรีที่ส่งไปฝึกหัดการบรรเลงบทเพลงสำหรับวงโกลสโกและวงทมมิงและปัจจุบันยังคงเป็นนักดนตรีในคณะของครูอม มงกุล มีรายชื่อดังนี้

1. นายชาย สวน (Say Soan) ปัจจุบันอายุ 34 ปี ประกอบอาชีพวิศวกรโยธา
2. นายคุณออก ชิน (Uk Swen) ปัจจุบันอายุ 34 ปี ประกอบอาชีพวิศวกรโยธา
3. นายหมง จัน (Moeurn Chan) ปัจจุบันอายุ 34 ปี ประกอบอาชีพวิศวกรโยธา

ภาพที่ 5 ภาพครูอม มงคล ขณะอธิบายรายละเอียดของวงโงสโก
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2558

1.2 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในวง

การบรรเลงวงดนตรีโงสโกและวงท่มมิง ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีจำนวน 4 ชนิดประกอบไปด้วย

1. โกง เตาะ ปี (กง ฎาะ ปี - ข้องเตาะปี / **คังเผาะปี** / Kong Doh Pei)

2. โกง วง จ้อมเน็ต แห (คองวงจ้อมเน็ตแห / **คังร่งจ้อมเน็ตไ** / Kong Vong Chomnet Khear)

3. สโก ธม มวย (สคร ธ มวย / **สฺรธมฺมู** / Skor Thom Moy)

4. ชรอไล (สร ไฟ / **สฺรไล** / Sra Lai)

โดยเครื่องดนตรีดนตรีทั้ง 4 ชนิดที่ได้กล่าวมานั้น ใช้นักดนตรีบรรเลงจำนวน 3 คน กำหนดให้มีผู้บรรเลง “ชรอไล” 1 คน ผู้บรรเลง “โกง วง จ้อมเน็ต แห” 1 คน และ ผู้บรรเลง “โกง เตาะ ปี” และ “สโก ธม มวย” 1 คน

1. โกง เตาะ ปี (กง ฎาะ ปี - ข้องเตาะปี / **คังเผาะปี** / Kong Doh Pei)

“โกง เตาะ ปี” เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี (Idiophones) กำเนิดเสียงจากการสั่นสะเทือนของมวลวัตถุ ในตัวเอง (Idiophones) ทำจากโลหะผสมทองเหลืองและตีด้วยกรรมวิธีทุบลงหิน แขนลูกฆ้องบนกระจิงโหม่งทำด้วยไม้เนื้อแข็งหรือไม้ที่ทำได้ในท้องถิ่น ในวงโงสโกและวงท่มมิง ใช้ “โกง เตาะ ปี” จำนวน 2 ใบ โดย ใบใหญ่ตีแล้วได้เสียง “ซอล” ใบเล็กเมื่อตีแล้วได้เสียง “ที”

2. โกง วง จ้อมเน็ต แห (คองวงจ้อมเน็ตแห / **คังร่งจ้อมเน็ตไ** / Kong Vong Chomnet Khear)

“โกง วง จ้อมเน็ต แห” เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี (Idiophones) กำเนิดเสียงจากการสั่นสะเทือนของมวลวัตถุในตัวเอง (Idiophones) ทำจากโลหะผสมทองเหลืองและตีด้วยกรรมวิธีทุบลงหิน ประกอบไปด้วยลูกฆ้อง 9 ลูกแต่ละลูกมีระดับเสียงที่แตกต่างกัน ซึ่งบนร้านฆ้องรูปทรงครึ่งวงกลมคล้ายพระจันทร์เสี้ยว

ในการบรรเลงจากการสังเกตพบว่าการบรรเลงโดยใช้ไม้ตีหนึ่งคู่ ผู้บรรเลงถือไม้ตีข้างละหนึ่งอัน มีการแบ่งมือเพื่อตีทำนองฆ้องในหลายลักษณะขึ้นอยู่กับท่วงทำนองที่บรรเลงและความชำนาญของผู้บรรเลง

3. สโก ธม มวย (สคร ธ มวย / **สฺรธมฺมู** / Skor Thom Moy)

“สโก ธม มวย” (กลองทัด) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีซึ่งหน้าด้วยหนังสัตว์ นิยมใช้หนังควายหรือหนังวัวมาซึ่งเป็นหนังหน้ากลอง กำเนิดเสียงจากการสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง (Membranophones) ทุ่นกลองทำมาจากไม้ขนุน หรือไม้ที่พบได้ในท้องถิ่น มีรูปทรงสอบคล้ายถังน้ำ (Barrel Drum Shape) จัดวางบนขาตั้งกลองสกอธมมอย ใช้บรรเลงในวงโงสโก วงท่มมิง นอกจากนี้ยังใช้บรรเลงในวงพินเพียด (Pinpeat) โดยการบรรเลงในวงโงสโกและวงท่มมิงนั้นจะใช้บรรเลงเพียง 1 ลูก การบรรเลงในวงโงสโกและวงท่มมิงนั้นจะตีประสานในทำนองเพลงโดยมีลักษณะการตีสองแบบคือ ตีบริเวณหนังหน้ากลอง และตีกระทบขอบบริเวณทุ่นกลอง

4. ชรอไล (สร ไฟ / **สฺรไล** / Sra Lai)

“ชรอไล” เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า กำเนิดเสียงโดยการสั่นสะเทือนของอากาศ (Aerophones) เป็นเครื่องดนตรีกลุ่มเป่าลิ้นคู่ เลาเป่าทำจากไม้เนื้อแข็งมีรูปิดนิ้วเพื่อบังคับเสียงจำนวน 6 รู คล้ายคลึงกับรูปิดนิ้วบังคับเสียงปี่ในของดนตรีไทย กระบังลมปี่มีรูปทรงคล้ายผลกระจับ กำพรดทำจากท่อโลหะประเภททองเหลือง ลิ้นปี่ทำจากใบตาลทาบกันสี่ชิ้นตัดแต่งเข้ารูป

ภาพที่ 6 ฆ้อง วง จี๋มเนต แข
ที่มา : เมธี พันธุ์วราร

ภาพที่ 7 ภาพฆ้อง เตาะ ปี (ซ้าย) และสโก ฆม มวย (ขวา)
ที่มา : เมธี พันธุ์วราร

ภาพที่ 8 เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลง
ที่มา : เมธี พันธุ์วราร

ภาพที่ 9 ภาพการเป่าซอโล
ที่มา : เมธี พันธุ์วราร

รูปแบบการจัดวาง

รูปแบบการจัดวางสำหรับการบรรเลงวงโกลสโก และวงทัมมิงพบว่าการจัดวางเพื่อการบรรเลงโดยให้นักดนตรีทั้ง 3 คนนั่งอยู่กลางวงดนตรี หันหลังให้กันและกัน

ภาพที่ 10 ภาพการจัดวงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครู มงกุล
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2558

การแต่งกายของนักดนตรี

โดยขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวกัมพูชา ในงานอวมงคลนั้นจะนิยมแต่งกายด้วยชุดสีขาว หรือชุดสุภาพ เสื้อเชิ้ตแขนยาว ด้วยเหตุนี้ในการแต่งกายของนักดนตรีจึงไม่มีการกำหนดแน่ชัดในการแต่งตัวสำหรับการบรรเลงในงาน ทั้งนี้จะยึดถือชุดสุภาพให้เกียรติเจ้าภาพและยึดตามขนบธรรมเนียมวิถีทางวัฒนธรรมของชาวกัมพูชาเป็นหลัก

1.3 บทเพลง

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ครูอม มงกุล (Um Mongkol, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2557) สรุปใจความได้ว่า บทเพลงสำหรับการบรรเลงวงโกลสโกและวงทัมมิง มีจำนวน 12 บทเพลง ดังนี้

1. เพลงบอพล (บวบล / **บอพล** / Borpol) เป็นบทเพลงสำหรับบรรเลงเป็นเพลงแรกของงาน (คล้ายคลึงกับเพลงประเพณีโหมโรงของดนตรีไทย) เพื่อแสดงความเคารพสักการะบูชาต่อบุคคลที่มาร่วมในงานพิธีให้มีสิริมงคล
2. เพลงปรีแอเกิด (ไพรเอเกิด / **ปรีแอเกิด** / Priy Ae Kat)
3. เพลงก้อมเปา (กัมเปา / **กัมเปา** / Kampao) เป็นบทเพลงลา
4. เพลงซ็อมโปง (สโปง / **สโปง** / Sampong)
5. เพลงก็อนลอง (กนลอง / **กนลอง** / Kanlaong)

6. เพลงเนียงเมียะ (นางมาส / **นางมาส** / Neang Meas)

7. เพลงอ้อมปิวจงบัจ (อัมพางบัจ / **อัมพางบัจ** / Ampeow Chang Bach)

8. เพลงอาลัย (อาลัย / Alay)

9. เพลงบ้อมเป (บัมเป / **บัมเป** / Bampay)

10. เพลงมโหรี (มโหรี / Mahori)

11. เพลงอมตูก (อุมตูก - อมตูก / **อุมตูก** / Om Touk)

12. เพลงตรอเปียงเปีย (ตรฟ้างพาย - ตรฟ้างพาย / **ตรฟ้างพาย** / Trapeang Peay) เป็นบทเพลงที่ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมช่วงอาบน้ำศพ

การดำเนินทำนองบทเพลงของวงโกลสโกและวงทัมมิง การบรรเลงของทุกเพลงจะขึ้นต้นบทเพลงด้วยการเป่าซอไล จากนั้น โกง วง จ้อมเนต แซ, สโก ฆม มวย และ โกง เตาะ ปี จึงบรรเลงรับทั้งวงในช่วงท้ายของบรรทัดที่หนึ่ง โดยการบรรเลงทำนองจะยึดถือการบรรเลงทำนองของ โกง วง จ้อมเนต แซ เป็นทำนองหลักของวง สำหรับการ บรรเลงซอไล จะบรรเลงทำนองแปรโดยยึดถือทำนองหลักเป็นเกณฑ์

ขั้นตอนการบรรเลง

โดยขนบธรรมเนียมประเพณีการบรรเลงของวงโกลสโกนั้น เริ่มต้นจากการแสดงความเคารพกราบไหว้ครูบาอาจารย์ทั้งที่เป็นครูเทวดาและครูมนุษย์รวมถึงถึงกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพบูชา โดยวงดนตรีคณะครูอม มงกุล ได้มีการจัดเตรียมเครื่องใช้ประกอบในพิธีกรรมไหว้ครู (Um Mongkol, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2557) โดยให้ครูอม มงกุล เป็นผู้ประกอบพิธีก่อนการบรรเลงทุกครั้ง

เมื่อเสร็จสิ้นพิธีไหว้ครูแล้วจึงเริ่มต้นการบรรเลงด้วยบทเพลง เพลงบอพล (บวบล / **บอพล** / Borpol) เป็นบทเพลงลำดับแรกทุกครั้ง โดยการบรรเลงจะเริ่มต้นตั้งแต่เริ่มตั้งศพเพื่อประกอบพิธีกรรม โดยจะบรรเลงเพลงใดเพลงหนึ่งวนไปวนมาสลับกับพิธีสงฆ์ หากถึงเวลาประกอบพิธีอาบน้ำศพวงดนตรีจะบรรเลงบทเพลง เพลงตรอเปียงเปีย (ตรฟ้างพาย - ตรฟ้างพาย / **ตรฟ้างพาย** / Trapeang Peay) บรรเลงประกอบพิธีกรรมช่วงพิธีอาบน้ำศพ และเมื่อเสร็จสิ้นการบรรเลงบทเพลงประกอบพิธีกรรมนักดนตรีจะบรรเลงบทเพลง เพลงก้อมเปา (กัมเปา / **กัมเปา** / Kampao) เป็นบทเพลงลา

เพลงบ็อมเป (บ่เพร/ บั้เเฎร/ Bampay)

สราไล (Sra Lai)

คองวองช็อนเน็ตเคีย (Kong Vong Chomnet Khear)

คองโดหะเพ (Kong Doh Pei)

สกอร์ทอมมอย (Skor Thom Moy)

5

9

ภาพที่ 11 ภาพโน้ตเพลงบ็อมเป (บ่เพร/ บั้เเฎร/ Bampay) (บางส่วน)

ในปกติการรับงานบรรเลงพิธีศพ วงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล นี้จะมีค่าใช้จ่าย 150 US ดอลลาร์ ซึ่งเป็นอัตราค่าตอบแทนนักดนตรีสำหรับการบรรเลงสองวันหนึ่งคืน โดยจะเริ่มบรรเลงในวันแรกช่วงพลบค่ำ วงดนตรีจะประโคมจนกระทั่งเช้าที่มาร่วมในงานกลับจนหมด ในวันที่สองจะเริ่มบรรเลงตั้งแต่เช้ามีดประโคมจนกระทั่งถึงพิธีฌาปนกิจ เป็นการเสร็จสิ้นการบรรเลงประกอบพิธี

2. บทบาทวงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล ที่มีต่อสังคม

บทบาทวงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล ที่มีต่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในเขตตำบลโรโลยส์ (Roluos) ในจังหวัดเสียมเรียบ (Siem reap) คือหน้าที่การรับใช้สังคมและชุมชนในด้านของวงดนตรีบรรเลงประกอบพิธีกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่การบรรเลงในงานศพของผู้คนในชุมชน ทั้งพระภิกษุสงฆ์และสามัญชนทั่วไป โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดเสียมเรียบ

จากการสัมภาษณ์ครูอม มงกุล ทำให้ได้รับทราบข้อมูลว่า จะมีการบรรเลงวงโกลสโกและวงทัมมิงในงานศพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานศพพระภิกษุสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ หรือประชาชนที่พอมีฐานะในการว่าจ้างวงดนตรีไปบรรเลงสำหรับชาวบ้านทั่วไปที่มีรายได้น้อยจะมีการบรรเลงศพหรือฝังศพไว้รอทำการฌาปนกิจรวมกัน โดยจะกระทำพิธีฌาปนกิจหมู่เป็นประจำทุกปีถือเป็นประเพณีใหญ่ของหมู่บ้าน ในช่วงนั้นเองก็จะมี การว่าจ้างวงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล ทำการบรรเลงดนตรีประกอบพิธีกรรม

ในปัจจุบันบทบาทการบรรเลงวงโกลสโกและวงทัมมิงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ปัจจุบันมีการผสมผสานวงปี่กลองเข้ามาร่วมในการบรรเลงประกอบพิธีศพ เนื่องจากประชาชนได้พบเห็นวงปี่กลองบรรเลงในงานพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรราชวรางคุณมหาสนิทสวราชกุมารี จึงเป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบรรเลงโดยนำวงปี่กลองเข้ามาร่วมบรรเลงในงานพิธีศพด้วย โดยรูปแบบการผสมผสานวงดนตรีสำหรับบรรเลงในพิธีกรรมงานศพมีลักษณะคือ หากเป็นงานบรรเลงสองวันหนึ่งคืน จะมีการจัดรูปแบบการบรรเลงวงทัมมิงในเวลาเช้าของวันแรก ในวันที่สองจะเริ่มต้นจากการบรรเลงวงโกลสโก เมื่อถึงเวลาแห่งศพจึงเปลี่ยนมาเป็นการบรรเลงวงปี่กลองจนกระทั่งถึงเวลาฌาปนกิจศพ จะเห็นได้ว่าบทบาทของวงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล ยังคงมีบทบาทต่อสังคมแง่ความสำคัญของการจัดวาง

ดนตรีเพื่อบรรเลงประกอบพิธีกรรม อันแฝงไปด้วยนัยยะคติความเชื่อทางพุทธศาสนา

นอกเหนือจากบทบาทด้านดนตรีประกอบพิธีกรรมแล้วนั้น วงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล ยังมีบทบาทในการกระจายรายได้สู่ักคนตรีในวงดนตรี ซึ่งเป็นรายได้เสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลักด้าน “วิศวกรรมโยธา” จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่า ค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างวงโกลสโกและวงทัมมิงคือ 150 US ดอลลาร์ต่อหนึ่งงาน (สำหรับการบรรเลงสองวันหนึ่งคืน) โดยจะเริ่มบรรเลงในวันแรกช่วงพลบค่ำ วงดนตรีจะประโคมจนกระทั่งเช้าที่มาร่วมในงานกลับจนหมด ในวันที่สองจะเริ่มบรรเลงตั้งแต่เช้ามีดประโคมจนกระทั่งถึงพิธีฌาปนกิจ เป็นการเสร็จสิ้นการบรรเลงประกอบพิธี เมื่อหักค่าใช้จ่ายในการเดินทางแล้วรายได้เฉลี่ยของนักดนตรีจะอยู่ที่ 30 US ดอลลาร์ (ประมาณ 1,000 บาท)

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นสรุปได้ว่า บทบาทวงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล มีต่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชาดังต่อไปนี้

1. วงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล มีความสำคัญต่อชุมชนเนื่องจาก ชุมชนมีความต้องการและยังว่าจ้างวงดนตรี “วงโกลสโกและวงทัมมิง” บรรเลงเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของประกอบพิธีกรรม “งานศพ” ตามคติความเชื่อของชาวบ้าน

2. วงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล สร้างรายได้ให้แก่ักคนตรี ให้มีรายได้พิเศษนอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลัก

3. วงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้านดนตรีเขมรโบราณให้คงอยู่สืบทอดต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษา “การศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรม : กรณีศึกษา วงโกลสโกและวงทัมมิง คณะครูอม มงกุล จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา” พบว่าสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องดนตรีและพิธีกรรมของ ปราณี วงษ์เทศ (2530: 137) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพิธีกรรมมนุษย์ โดยพิธีกรรมแท้จริงแล้วคือพฤติกรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อความเชื่อ โดยพิธีกรรมที่ปฏิบัติกันโดย

ทั่วๆ ไป ในสังคมไทยภายในรอบปีหนึ่งๆ นี้อาจจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ด้วยกันคือ 1.พิธีกรรมเกี่ยวกับการทำมาหากิน 2.พิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิต 3.พิธีกรรมเกี่ยวกับชุมชนหรือสังคม

ดังเห็นได้ว่าวงโกลสโกและวงทัมมิงเป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบในพิธีกรรม ซึ่งสันนิษฐานว่ามีขึ้นในราวสมัยอาณาจักรเขมรโบราณ ราวพุทธศตวรรษที่ 16 – 17 จากหลักฐานที่ปรากฏภาพจำหลักบนระเบียงคดของปราสาทนครวัด

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสุณีย์ ขาวปลื้ม (2544) ที่มีการศึกษาเพลงรำผีมอญของชาวมอญ จังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาสภาพทั่วไปของชาวมอญปทุมธานี ลักษณะการแต่งกายของชาวมอญ วัฒนธรรมประเพณีของชาวมอญ ภาษาชาวมอญ ประวัติความเป็นมาของดนตรีมอญในเมืองไทย ลักษณะโดยทั่วไปของดนตรีมอญ การผสมวงดนตรีมอญ ระบบเสียงของเครื่องดนตรีมอญ ลักษณะการบรรเลง เครื่องดนตรีมอญ บทเพลงมอญ ในด้านการวิเคราะห์ ได้วิเคราะห์บันไดเสียง กระสวนจังหวะ ในเรื่องรูปแบบกระสวนจังหวะ และกระสวนจังหวะเพลง วิเคราะห์รูปแบบและการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง ในแง่บริบทของดนตรีที่มีต่อสังคมพบว่า เพลงมอญที่นิยมบรรเลงกันทั่วไปนั้นประกอบการบรรเลงในโอกาสต่างๆดังนี้ ในพิธีทางศาสนา ในงานประเพณีศพ ในงานรื่นเริงทั่วไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา แสงทอง (2540) ได้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องเพลงปฐพีพากย์: วัฒนธรรมการดนตรีและภาพสะท้อนทางสังคมของชาวตำบลทอง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดนครสวรรค์ โดยผลการศึกษาพบว่าได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อดั้งเดิม รวมทั้งสภาพชีวิตการทำมาหากินและค่านิยมต่างๆ บทบาทของเพลงได้เปลี่ยนไปจากเดิมโดยมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องจากความเจริญทางเทคโนโลยีด้านต่างๆ เช่น เทคโนโลยีทางการเกษตร อุตสาหกรรม การสื่อสาร บันเทิง การคมนาคม การศึกษาที่สังคมไทยได้รับอิทธิพลความเจริญด้านต่างๆ มาจากตะวันตก รวมทั้งองค์ประกอบของเพลงพื้นบ้าน ทำให้บทบาทของเพลงในปัจจุบันจึงเปลี่ยนไปจากสิ่งที่ศิลปินเจตนาศาสนาสร้างสรรค์ให้เป็นสิ่งบันเทิงแก่ชีวิตมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งนำมาแสดงเพื่อการอนุรักษ์มากกว่าเล่นเพื่อความสนุกสนาน การเล่นเพลงปฐพีพากย์ในปัจจุบันส่วนใหญ่เล่นเฉพาะโอกาสที่ได้รับเชิญ

ไปแสดง และการสร้างสรรค์เพลงแทบไม่มี มีเพียงการจดจำของเก่ามาว่ากันเท่านั้น ซึ่งงานวิจัยทั้งสองฉบับของ สายสุณีย์ ขาวปลื้ม และกฤษณา แสงทอง เป็นความสอดคล้องในแง่บริบทของดนตรีที่มีต่อชุมชนที่ดนตรียังคงมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน เนื่องด้วยวงโกลสโกและวงทัมมิง เป็นวงดนตรีที่แฝงไปด้วยคติความเชื่อทางพุทธศาสนา ยังผลให้งานอวมงคล (งานศพ) จำเป็นต้องมีดนตรีดังกล่าวในการบรรเลงเพื่อประกอบพิธีกรรม หากแต่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบลักษณะการบรรเลงที่มีการผสมผสานวงปี่กลองเข้ามาร่วมในการบรรเลงประกอบพิธีศพ นับแต่การที่ประชาชนได้พบเห็นวงปี่กลองบรรเลงในงานพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ- สีนุ ในด้านการถ่ายทอดบทเพลงซึ่งเป็นการถ่ายทอดในลักษณะวัฒนธรรมการสืบทอดแบบมุขปาฐะ ที่มีได้มีการจดบันทึกในบทเพลงของวงโกลสโกและวงทัมมิงนั้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี อังโพธิ์ (2558) ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมดนตรีชาวอุรักลาโว้ยในหมู่เกาะบูโหลน จังหวัดสตูล กล่าวถึงการสืบทอดดนตรีอุรักลาโว้ยเป็นวัฒนธรรมการสืบทอดแบบมุขปาฐะ ไม่มีการบันทึก ลักษณะการเรียนการสอนแบบตัวต่อตัวและต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกและสั่งสมความรู้เป็นเวลานาน

ในด้านการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกับ กาญจนา อินทรสุณานนท์ (2543) ที่กล่าวในแง่ของการขยายขอบเขตทางถิ่นฐานและวัฒนธรรม ดินแดนอาณาเขตที่ติดกับชุมชนอื่นซึ่งมีอาณาเขตที่ติดกันจะรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกันได้ง่าย โดยซึมซับผ่านเผ่าพันธุ์และจะถ่ายโยงในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นพื้นฐานกลุ่มคนที่มีพื้นฐาน โดยจะนำลักษณะความเชื่ออยู่ในพฤติกรรมมนุษย์ที่มีอยู่ในรูปแบบประเพณีที่หลากหลาย วัฒนธรรมจะมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างตามกระแสทางวัฒนธรรมอยู่บ้าง เมื่อผ่านเข้ามาสู่การดำเนินชีวิต กระแสทางวัฒนธรรมก็ถูกเข้ามาอย่างรวดเร็ว ไม่มีเขต ยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์อาจเกิดการคาดคิดที่วัฒนธรรมจะถูกทำลายล้าง การสื่อสารเข้าถึงตัวแบบประชิด “ถ้าผู้รับไม่มั่นคงไม่มีรากฐานที่เข้มแข็งย่อมถูกลบล้างอย่างไม่ต้องสงสัย” จึงเป็นข้อสนับสนุนในประเด็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบรรเลงดนตรีประกอบพิธีกรรมของวงโกลสโกและวงทัมมิงที่มีการผสมผสานวงปี่กลองเข้ามาร่วมบรรเลงได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย
จากการศึกษา งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาดนตรี
ประกอบพิธีกรรม: กรณีศึกษา วงโกลสโกและวงทม้มิง คณะ
ครูอม มงกุล จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา”
นักเรียน นิสิต นักศึกษา ครูอาจารย์ ที่มีความสนใจทางด้าน

ดนตรีสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เพื่อการเรียนการสอน
ดนตรีกัมพูชา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาดนตรีที่มีหลักฐานปรากฏบนภาพ
จำหลักในปราสาทหินต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ทาง
ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา อินทรสุณานนท์. (2536). **เพลงพื้นบ้าน**. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 12 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
_____. (2543). **พื้นฐานมานุษยวิทยาภาควัฒนธรรม**. เอกสารประกอบคำสอน คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนนา.
- กฤษณา แสงทอง. (2540). **เพลงปฎิพากย์ : วัฒนธรรมดนตรีและภาพสะท้อนสังคมของตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี
จังหวัดนครสวรรค์**. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม.(มานุษยวิทยากวีทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนนา.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2543). **ถกเขมร**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- จุมพล หนิมพานิช. (2532). **สังคมและวัฒนธรรม ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชามนุษย์กับสังคมหน่วยที่ 1-15**.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และพรพิไล เลิศวิชา. (2539). **วัฒนธรรมหมู่บ้านไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อจิตา (ประเทศไทยจำกัด).
เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. (2538). **วิธีการศึกษาดนตรีพื้นบ้าน**. ดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 26 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่
: โรงพิมพ์อมรินทร์ พรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ชัยยุทธ สมประดี. (2546). **ศึกษาพิธีกรรมเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องวิญญาณของชาวบ้าน ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา**. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ดวงรัตน์ ทรัพย์ประดิษฐ์. (2544). **พิธีรำเจ้าพ่อของชาวมอญ : กรณีศึกษาดนตรีและพิธีรำเจ้าพ่อของชาวมอญ**.
ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยากวีทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538). **วัฒนธรรมไทย สู่ยุคเป็นผู้นำและผู้ให้**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม
แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
- ธีรพล สยามพันธ์. (2538). **ความเชื่อและพิธีกรรมในการทำนาของชาวดำบลควนมะพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง**.
ปริญญานิพนธ์ (ศศ.ม.) ไทยคดีศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.
- ปราณี วงษ์เทศ. (2530). **การละเล่นพิธีกรรมในสังคมไทย ในวัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
_____. (2556). **เมืองพระนคร นครวัด นครธม**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- พรรณราย คำโสภา. (2542). **การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกันตรึมของหมู่บ้านดงมันจังหวัดสุรินทร์**. ปริญญานิพนธ์ ศป.ม.
(มานุษยวิทยากวีทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนนา.
- พิทยวัฒน์ พันธะศรี. (2554). **มโหรี ความอยู่รอดและการเปลี่ยนแปลงของมโหรีในสังคมเขมร**. มหาสารคาม : วิทยาลัย
ดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภควัต คงพินิจ. (2544). **เพลงการของชาวเขมร กรณีศึกษาดำบลโสมเม็ต อำเภอลำโรง จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทยกัมพูชา**.
ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม.(ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เมธี พันธุ์วราร. (2559). **การศึกษาดนตรีประกอบพิธีกรรม: กรณีศึกษา วงโกลสโกและวงทม้มิง คณะครูอม มงกุล จังหวัด
เสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา**. กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ยศ สันตสมบัติ. (2533). **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- เรวดี อึ้งโพธิ์. (2558). **วัฒนธรรมดนตรีชาวอุรักลาโว้ยในหมู่เกาะนุโหล่น จังหวัดสตูล**. วารสารวัฒนธรรมและศิลปะ. ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 (33) กรกฎาคม – ธันวาคม 2558. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิเชียร รักการ. (2529). **วัฒนธรรมและพฤติกรรมของไทย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2535). “การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง” ในรายการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องการพัฒนาทางวัฒนธรรม : กรณีทักษิณ. กรุงเทพฯ : สำนักวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สายสุนีย์ ขาวปลื้ม. (2544). **เพลงรำผีเมืองของชาวมอญ จังหวัดปทุมธานี**. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยาราชภัฏวชิร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพัตรา สุภาพ. (2535). **สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรพล สุวรรณ. (2549). **ดนตรีไทยในวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสนีย์ เกษมวัฒนากุล. (2539). **แอบชมลายขอม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2535). **เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นภาคกลาง**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

References

- Catherine Grant. (2014). **Learning and Teaching Traditional Music in Cambodia: Challenges and Incentives**. University of Newcastle.
- Chheng Phon, Sam Sam Ang, Keo Narom, Chen Neak, Nqoun Sam Ath, Vang Chan, et.al. (2003) **Khmer Performing Arts**.
- Michael Freeman and Claude Jacques. (2006). **Ancient Angkor**. Bangkok: Amarin Printing and Publishing (Public) Co.Ltd.

